

15.03.2017

Kj/8

§ 162

Framställning från en kommunmedlem om partiell inkorporering med stöd av kommunstrukturlagen (1698/2009)

HEL 2016-010713 T 00 00 00

Beslut

Stadsfullmäktige beslutade i enlighet med stadsstyrelsens förslag ge följande utlåtande:

Framställning från en kommunmedlem om överföring av en del av Helsingfors till Esbo

Rysäkarin Linnake Oy och Tom Kaisla föreslår att inlösningsenheten Rysskär (91-414-2-3) och vattenområde kring inlösningsenheten ska överföras från Helsingfors till Esbo (bilaga 1). Den sökande har två alternativa förslag till överföring i fråga om vattenområdet.

Enligt förslag 1 till ändrad kommungräns går gränsen från Högekobben i norr söderut öster om Rysskär och löper samman med den nuvarande kommungränsen på öppna havet. Det område som föreslås bli överfört omfattar sammanlagt ca 1 800 hektar, varav staden äger ca 1 767 hektar (vattenområde och den skyddade holmen Notgrundet). Enligt förslag 2 till ändrad kommungräns går gränsen i norr från den nuvarande kommungränsen, söder om Notgrundet och vidare öster om Rysskär, där den svänger mot sydväst och löper samman med den nuvarande kommungränsen. Området omfattar sammanlagt ca 930 hektar, varav staden äger ca 897 hektar. De föreslagna gränsändringarna framgår av en karta utarbetad av den sökande (bilaga 2) och av en karta utarbetad av fastighetskontoret (bilaga 3).

Rysskär, som ägs av Rysäkarin Linnake Oy, består av ön Rysskär på 9,65 hektar och omgivande vattenområde på 23,34 hektar.

Stadens ståndpunkt

Stadsfullmäktige motsätter sig att den föreslagna delen av Helsingfors överförs till Esbo.

Förslaget uppfyller inte de förutsättningar för en ändring i kommunindelningen som är angivna i kommunstrukturlagen. I framställningen lyfts inte heller fram sådana vägande skäl som gör att en betydande ändring av föreslagen art är motiverad. Detta gäller båda alternativen.

Motivering

Rysskär ligger i Helsingfors yttre skärgård, nära gränsen mot Esbo. Det är fråga om en gammal militär ö i en kedja av öar med sjöbefästningar som anlades utanför Helsingfors vid tiden för första världskriget. De befästningar och byggverk som hör till sjöförsvaret är fornlämningar fredade med stöd av lagen om fornminnen. Andra öar i befästningskedjan utanför Helsingfors är Österrönnskär, Sveaborg, Skanslandet, Kungsholmen, Sandhamn, Östra Villinge, Mjölö, Torra Mjölö, Gråhara och Stora Enskär. Till kedjan hör också Karlö i Esbo. Finlands försvarsmakt kommer att lämna eller har redan lämnat Skanslandet, Kungsholmen, Mjölö, Torra Mjölö och Östra Villinge.

Rysskär var i försvarsmaktens besittning 1922–2010. Ön hade en militär roll också under andra världskriget som en del av kustförsvaret. Den nuvarande ägaren Rysäkarin Linnake Oy har som mål att utveckla ön för turism.

Enligt den gällande generalplanen 2002 är Rysskär ett militärområde med ett litet naturskyddsområde i utkanten. I den av stadsfullmäktige godkända nya generalplanen 2050 är ön upptagen som område för maritim rekreation och turism. Generalplanebestämmelsen har följande lydelse: "Området utvecklas som betydande rekreations-, frilufts-, motions-, natur- och kulturområde, i anslutning till rekreations- och grönområden på fastlandet. Beteckningen omfattar områden för fritidsbebyggelse och turism." Enligt temakartan Det maritima Helsingfors med anknytning till generalplanen (bilaga 4) behöver Rysskär sjötrafikförbindelser och ska ha en plats för ändamålet.

Stadsplaneringskontoret bereder för närvarande en översiktsplan för det maritima Helsingfors. Planen är en del av programmet för genomförande av generalplanen. Målet med översiktsplanen är att de maritima områdena ska utvecklas och markanvändningen planeras som en balanserad helhet. Planeringen sker i samarbete med stadens förvaltningar i fråga och med maritima aktörer. Det är särskilt viktigt att skärgården blir tillgängligare och att sjötrafiken utvecklas. Underhållet och infrastrukturen i skärgården planeras på ett heltäckande sätt.

Staden har ypperliga förutsättningar att genomföra åtgärder som gör att de maritima områdena utvecklas och att planera hur blåstrukturen ska utvecklas. Utanför Helsingfors finns världsarvsobjektet Sveaborg och många kulturhistoriska objekt inom det unika nationallandskapet Det maritima Helsingfors. Om området blir uppspjälkat till planläggningsobjekt och underhållshelheter i flera kommuner försvåras planeringen och användningen onödigt mycket. Den föreslagna ändringen leder inte till områdesmässig enhetlighet och främjar inte en fungerande samhällsstruktur.

Enligt stadsfullmäktiges strategiprogram ska staden förbättra möjligheterna till företagsverksamhet, turism och fritidsaktiviteter i strandområdena och skärgården och arbeta för en utvecklad sjötrafik.

Det är i stadens intresse att Rysskär utvecklas för turism och rekreation. Det maritima Helsingfors utvecklas i etapper och utifrån likställighetsprincipen. Stadsplaneringskontoret inledde en preliminär detaljplanering år 2011, men denna är avbruten tills vidare med anledning av att markägaren meddelat att det inte är någon idé att planera en detaljplan förrän markägaren får ett svar på hur grundförutsättningarna för boende och näringsidkande kommer att uppfyllas i enlighet med andan i lagen om främjande av skärgårdens utveckling. Det krävs en noggrann planering när det gäller att anpassa nybyggande på Rysskär till kulturmiljön av riksintresse.

Helsingfors naturskyddsprogram för åren 2015–2024 skyddar särskilt värdena i nätet av skogar, nätverket Natura och skärgårdsnaturen. Det finns drygt 50 naturskyddsobjekt i Helsingfors, de flesta små. Rysskär är tillsammans med strandvattnet klassificerat som ett växtlighetsobjekt i värdeklass I, varav en del (0,43 ha) är en skyddad naturtyp på basis av ett beslut av Närings-, trafik- och miljöcentralen. Det är ändamålsenligt att skärgårdsnaturens värden tryggas genom ett enhetligt program.

Vad rekreativfisket beträffar används vattenområdena nära Rysskär främst för laxfiske med drag, och det säljs för dem redan nu också fisketillstånd gemensamma för Helsingfors och Esbo. Den föreslagna flyttningen av kommungränsen har ingen större inverkan på fiskemöjligheterna i området.

Den närmaste hälsostationen i Helsingfors ligger ca 5 km från Rysskär, på Drumsö. Invånarna i huvudstadsregionen är fria att välja hälsostationstjänster oberoende av kommungränserna, och den föreslagna ändringen i kommungränsen påverkar inte rätten att välja hälsovårdstjänster.

Rysskär hör inte till vattentjänstverkets verksamhetsområde, och fastighetsägaren eller -innehavaren svarar därför för vattentjänsterna.

Sammandrag

Enligt kommunstrukturlagen (1698/2009) är förutsättningarna för en ändring i kommunindelningen att ändringen främjar de mål för utvecklande av kommunindelningen som avses i 2 § och förbättrar det som nämns i 4 §.

Enligt kommunstrukturlagen ska en kommun bestå av ett enda område som bildar en funktionell helhet. Om Rysskär bryts loss från kedjan av

öar med sjöbefästningar splittras skärgårds- och havsområdet i Helsingfors från kulturhistorisk och miljömässig synpunkt. Den föreslagna ändringen i kommungränsen försämrar förutsättningarna för att utveckla företagsverksamheten, turismen och fritidsaktiviteterna i skärgården, särskilt i västra havsområdet i Helsingfors, vilket strider mot stadens strategiska mål.

En flyttning av kommungränsen påverkar inte behovet av förbättringar när det gäller boende, rekreation och service i området. Helsingfors och Esbo är medlemmar i samma samkommuner vad trafiken och vattentjänsterna beträffar.

Den föreslagna ändringen i kommungränsen kan inte anses vara ringa med tanke på havsarealens omfattning och den maritima samhälls- och näringsstrukturens utveckling särskilt i skärgården. Det ena alternativet i framställningen gäller ett område på ca 1 800 hektar, vilket motsvarar ca 3 % av vattenarealen i Helsingfors. Inte heller det andra alternativet, som gäller bara 930 hektar, kan anses vara ringa.

Ett utvecklingsprogram och riktlinjer för det maritima Helsingfors bereds i samband med stadsfullmäktiges strategiprogram. Rekreation och turism beaktas då särskilt.

Dessutom godkände stadsfullmäktige följande hemställningskläm:

Helsingfors stadsfullmäktige anser vid godkännandet av beslutsförslaget det vara viktigt att stadens tjänstemän och förtroendevalda kommer ihåg riktlinjen i stadens strategiprogram om att Helsingfors borde ha varit Finlands mest företagsvänliga stad år 2016. Helsingfors stadsfullmäktige anser att detta bör synas i hur Helsingfors stad i fortsättningen förhåller sig till Rysäkarin Linna-Oy:s önskemål. (Mika Ebeling)

Behandling

Ledamoten Pia Pakarinen understödd av ledamoten Jarmo Nieminen föreslog att stadsfullmäktige godkänner framställningen från en kommunmedlem om inkorporering i enlighet med alternativ 1.

Dessutom föreslog ledamoten Mika Ebeling understödd av ledamoten Björn Månsson följande hemställningskläm:

Helsingfors stadsfullmäktige anser vid godkännandet av beslutsförslaget det vara viktigt att stadens tjänstemän och förtroendevalda kommer ihåg riktlinjen i stadens strategiprogram om att Helsingfors borde ha varit Finlands mest företagsvänliga stad år

15.03.2017

Kj/8

2016. Helsingfors stadsfullmäktige anser att detta bör synas i hur Helsingfors stad i fortsättningen förhåller sig till Rysäkarin Linna-ke Oy:s önskemål.

Omröstningsförfarande

Först togs motförslaget upp till omröstning, varefter förslaget till hemställningskläm togs upp till omröstning.

1 omröstningen

Stadsstyrelsens förslag JA, motförslag NEJ

JA-förslag: Stn

NEJ-förslag: Stadsfullmäktige godkänner framställningen från en kommunmedlem om inkorporering i enlighet med alternativ 1.

Ja-röster: 75

Zahra Abdulla, Outi Alanko-Kahiluoto, Hennariikka Andersson, Maija Anttila, Pentti Arajärvi, Paavo Arhinmäki, Gunvor Brettschneider, Mika Ebeling, Matti Enroth, Yrjö Hakanen, Juha Hakola, Jasmin Hamid, Eero Heinäluoma, Veronica Hertzberg, Mari Holopainen, Veronika Honkasalo, Rene Hursti, Nina Huru, Sirkku Ingervo, Ville Jalovaara, Jukka Järvinen, Helena Kantola, Tarja Kantola, Jessica Karhu, Emma Kari, Otso Kivekäs, Dan Koivulaakso, Laura Kolbe, Vesa Korkkula, Kauko Koskinen, Terhi Koulumies, Tuuli Kousa, Minerva Krohn, Timo Laaninen, Harri Lindell, Pekka Majuri, Silvia Modig, Elina Moisio, Sami Muttilainen, Seija Muurinen, Björn Månsson, Terhi Mäki, Sari Mäkimattila, Lasse Männistö, Matti Niiranen, Jan D Oker-Blom, Sara Paavolainen, Osku Pajamäki, Jaana Pelkonen, Terhi Peltokorpi, Erkki Perälä, Sirpa Puhakka, Mari Puoskari, Mika Raatikainen, Timo Raittinen, Marcus Rantala, Tuomas Rantanen, Tatu Rauhamäki, Risto Rautava, Jukka Relander, Laura Rissanen, Wille Rydman, Pekka Saarnio, Tomi Sevan-der, Leo Stranius, Johanna Sydänmaa, Ilkka Taipale, Kaarin Taipale, Ulla-Marja Urho, Thomas Wallgren, Tuomo Valokainen, Sinikka Vepsä, Sanna Vesikansa, Anna Vuorjoki, Ville Ylikahri

Nej-röster: 7

Sirpa Asko-Seljavaara, Harry Bogomoloff, Nuutti Hyttinen, Seppo Kanner-va, Heimo Laaksonen, Jarmo Nieminen, Pia Pakarinen

Blanka: 2

Suzan Ikävalko, Arja Karhuvaara

Frånvarande: 1

Maria Landén

15.03.2017

Kj/8

Stadsfullmäktige godkände stadsstyrelsens förslag.

2 omröstningen

Ledamoten Mika Ebelings förslag till hemställningskläm JA, motsätter sig NEJ

JA-förslag: Helsingfors stadsfullmäktige anser vid godkännandet av beslutsförslaget det vara viktigt att stadens tjänstemän och förtroendevalda kommer ihåg riktlinjen i stadens strategiprogram om att Helsingfors borde ha varit Finlands mest företagsvänliga stad år 2016. Helsingfors stadsfullmäktige anser att detta bör synas i hur Helsingfors stad i fortsättningen förhåller sig till Rysäkarin Linnake Oy:s önskemål.

NEJ-förslag: Motsätter sig

Ja-röster: 51

Zahra Abdulla, Hennariikka Andersson, Sirpa Asko-Seljavaara, Harry Bogomoloff, Gunvor Brettschneider, Mika Ebeling, Matti Enroth, Juha Hakola, Jasmin Hamid, Veronica Hertzberg, Veronika Honkasalo, Rene Hursti, Nina Huru, Nuutti Hyttinen, Suzan Ikävalko, Sirkku Ingervo, Helena Kantola, Arja Karhuvaara, Otso Kivekäs, Laura Kolbe, Kauko Koskinen, Terhi Koulumies, Tuuli Kousa, Heimo Laaksonen, Timo Laaninen, Harri Lindell, Pekka Majuri, Seija Muurinen, Björn Månsson, Sari Mäkimattila, Lasse Männistö, Jarmo Nieminen, Matti Niiranen, Pia Parkarinen, Jaana Pelkonen, Terhi Peltokorpi, Erkki Perälä, Sirpa Puhakka, Mika Raatikainen, Timo Raittinen, Marcus Rantala, Tatu Rauhamäki, Risto Rautava, Laura Rissanen, Wille Rydman, Pekka Saarnio, Leo Stranius, Ilkka Taipale, Ulla-Marja Urho, Thomas Wallgren, Anna Vuorjoki

Nej-röster: 3

Yrjö Hakanen, Sami Muttilainen, Jan D Oker-Blom

Blanka: 30

Outi Alanko-Kahiluoto, Maija Anttila, Pentti Arajärvi, Paavo Arhinmäki, Eero Heinäluoma, Mari Holopainen, Ville Jalovaara, Jukka Järvinen, Seppo Kanerva, Tarja Kantola, Jessica Karhu, Emma Kari, Dan Koivulaakso, Vesa Korkkula, Minerva Krohn, Silvia Modig, Elina Moisio, Terhi Mäki, Sara Paavolainen, Osku Pajamäki, Mari Puoskari, Tuomas Rantanen, Jukka Relander, Tomi Sevander, Johanna Sydänmaa, Kaarin Taipale, Tuomo Valokainen, Sinikka Vepsä, Sanna Vesikansa, Ville Ylikahri

Frånvarande: 1

Maria Landén

15.03.2017

Kj/8

Stadsfullmäktige godkände ledamoten Mika Ebelings förslag till hemställningskläm.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Anja Vallittu, stadssekreterare, telefon: 310 36046
anja.vallittu(a)hel.fi

Bilagor

- 1 Rysäkarin Linnake Oy:n ja Tom Kaislan esitys
- 2 Esityksen liitekartta
- 3 Kiinteistöviraston laatima liitekartta
- 4 Merellinen teemakartta

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutsförslag

Beslutet stämmer överens med förslaget.

Föredragandens motiveringar

Bestämmelser om inledandet av och den förberedande behandlingen av en framställning om en ändring i kommunindelningen finns i kommunstrukturlagen. Enligt lagen ska en kommunmedlem lämna sin framställning till kommunstyrelsen i den egna kommunen, som ska inhämta utlåtanden om framställningen av fullmäktige i alla kommuner som berörs av ändringen. Av utlåtandet ska framgå kommunens ståndpunkt jämte motivering. Kommunstyrelsen ska tillstå finansministeriet utlåtandena inom sex månader efter det att framställningen togs emot.

Rysäkarin Linnake Oy och Tom Kaisla gjorde 26.9.2016 en framställning om överföring av Rysskär till Esbo, och finansministeriet bestämde 30.9.2016 med stöd av kommunstrukturlagen att staden skulle sköta den förberedande behandlingen av framställningen. Den som gjort framställningen anser att en flyttning av kommungränsen är den bästa lösningen när det gäller boende och näringsidkande eftersom det gått många år utan att en lösning för service, sjötrafik och kommunalteknik m.m. kunnat hittas tillsammans med staden.

Den som gjort framställningen gavs möjlighet att komplettera sin framställning med en karta i november 2016, och en karta med två alternativa gränser inritade kom in 3.11.2016.

Esbo stadsfullmäktige ombads att ge utlåtande om framställningen och anser enligt utlåtandet, som är daterat 14.12.2016, att ingenting hindrar att kommungränsen flyttas. Det är meningen att stadsstyrelsen ska tillställa finansministeriet utlåtandena från båda städernas fullmäktige i samband med verkställigheten av stadsfullmäktiges beslut.

Utlåtanden begärdes också från stadsplaneringsnämnden, fastighetsnämnden, miljönämnden, idrottsnämnden, nämnden för allmänna arbeten och social- och hälsovårdsnämnden. Utlåtandena finns i beslutshistorien.

Beslutsförslaget baserar sig på utlåtandena och synpunkterna i dessa och är berett av avdelning vid stadskansliet i samråd.

Det är i stadens intresse att ett nät av maritima rekreations- och turisttjänster uppstår vid Finska vikens kust. Staden är medlem i bl.a. Föreningen Nylands Friluftsområden rf, som äger etapphamnar och öar. För dem som använder tjänsterna i nätet och särskilt för turisterna är Helsingfors den allra viktigaste start- och returplatsen. Helsingfors och Esbo är skärgårdsdelkommuner och samarbetar bl.a. inom produktutvecklingen i anslutning till Finpro Oy:s enhet Visit Finlands temabaserade spetsprojekt Maritim skärgård.

Nya besöksmål och tjänster har på 2000-talet skapats på Helsingfors stränder och i skärgården på grund av en ökande efterfrågan. Besöksmål nära stranden på fastlandet, bl.a. Lonnan och Skanslandet, minskar trycket på Sveaborg. Sjötrafiken till Lonnan sköts som en del av Sveaborgstrafiken. Skanslandet är en så stor ö öppen för allmänheten att ön har egen sjötrafik. Frånsett Sveaborgstrafiken, som hör till HRT:s system, finns det i Helsingfors bara sjötrafik som fungerar enligt principen om ekonomisk lönsamhet.

Det maritima Helsingfors utvecklas etappvis. Tack vare att öar som använts av försvarsmakten nu kan användas för andra ändamål har det uppstått möjligheter särskilt för företag att utveckla nya rekreations- och turisttjänster, och fler möjligheter kommer att uppstå de närmaste åren.

Lagstiftning som tillämpas på ändringar i kommunindelningen

Följande är angivet i 2 § i kommunstrukturlagen: "När kommunindelningen utvecklas är målet en kommunstruktur som är livskraftig och regionalt enhetlig och har en fungerande samhällsstruktur, och som stärker förutsättningarna för kommuninvånarnas självstyrelse. Målet är också att en kommun ska bestå av en pendlingsregion eller någon annan sådan funktionell helhet som har ekonomiska förutsättningar och på personella resurser grundade förutsättningar att svara för ordnandet

15.03.2017

Kj/8

och finansieringen av servicen för kommuninvånarna och för en tillräcklig egen serviceproduktion."

Bestämmelser om förutsättningar för en ändring i kommunindelningen finns i 4 § i kommunstrukturlagen: "Kommunindelningen kan ändras, om ändringen främjar de mål för utvecklande av kommunindelningen som avses i 2 § samt förbättrar

1. kommunens funktionella och ekonomiska förutsättningar att svara för ordnandet och produktionen av service eller främjar kommunens funktionsförmåga i övrigt,
2. servicen eller levnadsförhållandena för invånarna i området,
3. verksamhetsmöjligheterna för näringarna i området, eller
4. samhällsstrukturens funktionsduglighet i området.

En kommun ska bestå av ett enda område som bildar en funktionell helhet, om inte statsrådet beslutar något annat i fråga om den regionala enhetligheten utgående från en sådan särskild kommunindelningsutredning som avses i 4 kap. Strävan med en särskild kommunindelningsutredning är att kommunen ska bestå av ett enda område.

I 1 mom. avses med område ett område som utgörs av en eller flera kommuner eller en del av dem och som påverkas av ändringen i kommunindelningen. Förutsättningarna för en ändring i kommunindelningen bedöms också med avseende på områdets framtida utveckling."

Följande är angivet i 21 § i kommunstrukturlagen: "Statsrådet beslutar om ändring i kommunindelningen eller om förkastande av en framställning som gäller detta. Ministeriet kan besluta att en del av en kommun ska överföras till en annan kommun om inte fullmäktige i någon kommun som berörs av ändringen har motsatt sig detta, eller förkasta en framställning om att en del av en kommun ska överföras till en annan kommun, om fullmäktige i någon kommun som berörs av ändringen har motsatt sig detta. Ministeriet kan genast förkasta en framställning om att en del av en kommun ska överföras till en annan kommun, om ministeriet anser att det inte finns tillräckliga förutsättningar för en ändring i kommunindelningen." Med ministeriet avses finansministeriet.

Följande är angivet i 19 § i kommunstrukturlagen: "Beslut om att en del av en kommun ska överföras till en annan kommun kan fattas om inte fullmäktige i någon berörd kommun motsätter sig ändringen.

Beslut om att en del av en kommun ska överföras till en annan kommun kan fattas trots att fullmäktige motsätter sig detta, om 1) ändringen är ringa för en kommun som motsätter sig ändringen med beaktande av ändringens konsekvenser för kommunens invånarantal, landareal,

15.03.2017

Kj/8

kommunala service, ekonomi, näringsverksamhet, samhällsstrukturens utveckling eller andra omständigheter som kan jämföras med dessa, eller 2) om den utveckling av området som avses i 4 § 3 mom. förutsätter ändringen och ändringen inte avsevärt försämrar funktionsförmågan hos någon kommun som motsätter sig ändringen och kommunens förutsättningar att ansvara för ordnandet eller finansieringen av servicen."

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Anja Vallittu, stadssekreterare, telefon: 310 36046
anja.vallittu(a)hel.fi

Bilagor

- 1 Rysäkarin Linnake Oy:n ja Tom Kaislan esitys
- 2 Esityksen liitekartta
- 3 Kiinteistöviraston laatima liitekartta
- 4 Merellinen teemakartta

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutshistoria

Kaupunginhallitus 27.02.2017 § 199

HEL 2016-010713 T 00 00 00

Päätös

Kaupunginhallitus päätti esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättää antaa seuraavan lausunnon:

Kunnan jäsenen esitys kunnan osan siirrosta Espoon kaupunkiin

Rysäkarin Linnake Oy ja Tom Kaisla esittävät Rysskär-nimisen lunastusyksikön (91-414-2-3) sekä lunastusyksikön ympäröimän vesialueen siirtämistä Helsingistä Espooseen, liite 1. Vesialueen osalta hakija on tehnyt kaksi vaihtoehtoista siirtoesitystä.

Esitetty kunnanrajamuutos 1 lähtee pohjoisessa Korkeakupu-nimiseltä saarelta etelään Rysäkarin itäpuolelta ja yhtyy nykyiseen kuntarajaan ulkomerellä. Siirrettäväksi esitetyn alueen yhteispinta-ala on noin 1 800 hehtaaria, josta kaupungin omistuksessa on noin 1 767 hehtaaria (vesialuetta ja Nuottakari-niminen suojeltu saari). Kunnanrajamuutos 2 läh-

tee pohjoisessa nykyisestä kuntarajasta Nuottakarinn eteläpuolelta Rysäkärin itäpuolelle, josta raja kääntyy lounaaseen liittyen nykyiseen kuntarajaan. Alueen kokonaispinta-ala on noin 930 hehtaaria, josta kaupungin omistuksessa on noin 897 hehtaaria. Rajamuutosehdotukset käyvät ilmi esityksen tekijän laatimasta kartasta, liite 2, ja kiinteistöviraston laatimasta kartasta, liite 3.

Rysäkärin linnake Oy:n omistama Rysäkärin muodostuu 9,65 hehtaarin suuruisesta Rysäkärin-nimisestä saaresta ja ympäröivästä 23,34 hehtaarin suuruisesta vesialueesta.

Helsingin kaupungin kanta

Kaupunginvaltuusto vastustaa esitettyä Helsingin kaupungin osan siirtämistä Espoon kaupunkiin.

Esitys ei täytä kuntarakennelain mukaisia kuntajaon muuttamisen edellytyksiä. Esityksessä ei ole myöskään tuotu esiin sellaisia painavia syitä, joiden vuoksi esitetyn kaltainen merkittävä muutos on perusteltu kummassakaan vaihtoehdossa.

Perustelut

Rysäkärin sijaitsee Helsingin ulkosaaristossa Espoon kuntarajan tuntumassa. Kyseessä on entinen sotilassaari, joka on yksi Helsingin edustalle perustetun merilinnoitusketjun saarista ensimmäisen maailmansodan ajalta. Meripuolustusjärjestelmään liittyvät linnoitteet ja rakennelmat ovat muinaismuistolain rauhoittamia muinaisjäännöksiä. Muita linnoitusketjun saaria Helsingin edustalla ovat mm. Itäinen Pihlajasaari, Suomenlinna, Vallisaari, Kuninkaansaari, Santahamina, Itä-Villinki, Isosaari, Kuivasaari, Harmaja ja Katajaluoto sekä Espoossa Miessaari. Vallisaari, Kuninkaansaari, Isosaari, Kuivasaari ja Itä-Villinki ovat vapautumassa tai jo vapautuneet puolustuskäytöstä.

Rysäkärin on ollut Suomen puolustusvoimien hallussa vuodesta 1922 vuoteen 2010. Saarella oli sotilaallinen rooli myös toisen maailmansodan aikana osana rannikon puolustusta. Saaren nykyinen omistaja on Rysäkärin Linnake Oy, jonka tavoitteena on kehittää saarta matkailusaarena.

Voimassa olevassa yleiskaavassa 2002 Rysäkärin on sotilasalue, jonka reunassa on pieni luonnonsuojelualue. Kaupunginvaltuuston hyväksymässä Helsingin uudessa yleiskaavassa 2050 saari on merkitty merellisen virkistys- ja matkailun alueeksi. Kaavamääräyksen mukaan aluetta kehitetään merkittävänä virkistys-, ulkoilu-, liikunta-, luonto- ja kulttuurialueena, joka kytkeytyy mantereeseen virkistys- ja viheralueisiin. Merkintä sisältää loma-asumisen ja matkailun alueita. Yleiskaavaan liit-

tyvän Merellinen Helsinki teemakartan mukaan, liite 4, Rysäkariin on merkitty lisäksi vesiliikenteen yhteystarve sekä vesiliikenteen yhteyspiste.

Helsingin kaupunkisuunnitteluvirastossa on valmisteilla Merellisen Helsingin yleissuunnitelma, joka on osa yleiskaavan toteuttamisohjelmaa. Yleissuunnitelman tavoitteena on merellisten alueiden kehittyminen ja maankäytön suunnittelu hallittuna kokonaisuutena. Suunnittelua tehdään yhteistyössä kaupungin eri hallintokuntien ja merellisten toimijoiden kanssa. Erityisesti on tarkoitus parantaa saariston saavutettavuutta ja kehittää vesiliikennettä. Myös saariston huoltoa ja infraa suunnitellaan työssä kokonaisvaltaisesti.

Helsingillä on erinomaiset edellytykset toteuttaa merellisten alueiden kehittämiseen suunnattuja toimenpiteitä ja suunnitella ns. sinirakenteen kehitystä. Kaupungin edustalla on ainutlaatuinen merellisen Helsingin kansallismaisema ja maailmanperintökohde Suomenlinna ja monia kulttuurihistoriallisia kohteita. Mikäli alue pilkotaan useamman kunnan kaavoituskohteiksi ja palvelukokonaisuuksiksi, tämä vaikeuttaa tarpeettomasti suunnittelua ja alueen hyödyntämistä. Esitetyllä muutoksella ei saavuteta alueellisesti eheää kokonaisuutta tai edistetä yhdyskuntarakenteen toimivuutta.

Helsingin kaupunginvaltuuston strategiaohjelman tavoitteena on yritystoiminnan, matkailun ja vapaa-ajan mahdollisuuksien kehittämisen edistäminen ranta-alueilla ja saaristossa sekä vesiliikenteen kehittämisen edistäminen.

Rysäkarin kehittäminen matkailu- ja virkistysaarena on kaupungin intresseissä. Merellisen Helsingin kehittämisessä edetään vaiheittain ja niin, että toimitaan yhdenvertaisuusperiaatteen mukaisesti. Kaupunkisuunnitteluvirastossa vuonna 2011 käynnistynyt alustava asemakaava-suunnittelu on toistaiseksi keskeytynyt maanomistajan ilmoitettua, että kaavaa ei kohteessa pidä tai kannata suunnitella ennen kuin hän saa vastauksen, miten elämisen ja elinkeinoharjoittamisen perusedellytykset tullaan toteuttamaan kohteessa saaristolain hengessä. Rysäkarin alueella uudisrakentamisen sovittaminen valtakunnallisesti merkittävään kulttuuriympäristöön edellyttää huolellista suunnittelua.

Helsingin uusi luonnonsuojeluohjelma vuosille 2015–2024 turvaa erityisesti metsäverkoston, Natura-verkoston ja saaristoluonnon arvoja. Kaupungin alueella on yli 50 luonnonsuojelukohdetta, jotka ovat pääsääntöisesti pieniä. Rysäkari yhdessä rantavesiensä kanssa on luokiteltu I arvoluokan kasvikohteeksi, josta osa (0,43 ha) on rajattu ELY-keskuksen päätöksellä suojeltavaksi luontotyyppiä. On tarkoituksenmukaista, että saaristoluonnon arvoja turvataan yhtenäisellä ohjelmalla.

15.03.2017

Kj/8

Virkistyskalastuksen näkökulmasta Rysäkarin läheiset vesialueet ovat lähinnä lohenuisteluvesiä, joille myydään jo tällä hetkellä myös Helsingin ja Espoon yhteislupia. Esitetyllä kuntarajan siirrolla ei ole merkittäviä vaikutuksia kalastusmahdollisuuksiin alueella.

Lähin Helsingin kaupungin terveysasema sijaitsee noin viiden kilometrin päässä Rysäkarilta Lauttasaarella. Pääkaupunkiseudun asukkailla on vapaus valita terveysasemapalvelut yli kuntarajojen eikä esitetty kuntarajan muutos vaikuta oikeuteen valita terveyspalveluita.

Rysäkari ei kuulu vesihuollon toiminta-alueeseen ja vastuu kiinteistön vesihuollosta on kiinteistön omistajalla tai haltijalla.

Yhteenveto

Kuntarakennelain (1698/2009) mukaan kuntajaon muuttamisen edellytyksinä on, että muutos edistää lain 2 §:n tarkoitettuja kuntajaon kehittämisen tavoitteita sekä parantaa lain 4 §:n mukaisia asioita.

Lain mukaan kunnan on muodostuttava yhdestä alueesta, joka muodostaa toiminnallisen kokonaisuuden. Rysäkarin irrottaminen merilinnoitusketjusta tarkoittaisi kaupungin saaristo- ja merialueen pirstaloitumista kulttuurihistoriallisesta ja ympäristöllisestä näkökulmasta. Esitetty kuntarajanmuutos heikentäisi Helsingin strategisena tavoitteena olevaa yritystoiminnan, matkailun ja vapaa-ajan kehittämisen edellytyksiä saaristossa etenkin kaupungin läntisellä merialueella.

Kuntarajan siirrolla ei ole vaikutusta tarpeeseen alueen asumisen, virkistyskäytön tai palvelujen parantamisen kannalta. Liikennöinnin ja vesihuollon näkökulmasta Helsinki ja Espoo ovat samojen kuntayhtymien jäseniä.

Esitettyä kuntarajamuutosta ei voida pitää vähäisenä ottaen huomioon meripinta-alan laajuuden ja merellisen yhdyskunta- ja elinkeinorakenteen kehityksen erityisesti saaristossa. Esityksen kohteena olevan alueen pinta-ala on noin 1 800 hehtaaria, joka vastaa noin 3 % Helsingin vesipinta-alasta. Myöskään rajaukseltaan suppeampaa vaihtoehtoa (930 hehtaaria) ei voida pitää vähäisenä.

Samalla kaupunginvaltuusto päättää todeta, että valtuustostrategian yhteydessä valmistellaan merellisen Helsingin kehittämisohjelma ja linjaukset, huomioiden erityisesti virkistys- ja matkailukäyttö.

Käsittely

27.02.2017 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

15.03.2017

Kj/8

Vastaehdotus:
Laura Rissanen:

Lisäys päätösesitykseen:

Lisäksi kaupunginhallitus esittää valtuustolle että valtuustostrategian yhteydessä valmistellaan merellisen Helsingin kehittämisohjelma ja linjaukset, huomioiden erityisesti virkistys- ja matkailukäyttö.

Kannattaja: Hannu Oskala

Kaupunginhallitus hyväksyi yksimielisesti Laura Rissanen vastaehdotuksen mukaan muutetun ehdotuksen.

20.02.2017 Pöydälle

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Anja Vallittu, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36046
anja.vallittu(a)hel.fi

Kiinteistölautakunta 12.01.2017 § 19

HEL 2016-010713 T 00 00 00

Lausunto

Kiinteistölautakunta antoi seuraavan lausunnon kaupunginhallitukselle:

Rysäkarin linnake Oy (2433106-6) ja ***** esittää Rysskär nimisen lunastusyksikön (91-414-2-3) sekä lunastusyksikön ympäröimän laajan vesialueen siirtämistä Helsingistä Espooseen. Rysäkari linnake Oy:n omistama Rysskär muodostuu 9,65 hehtaarin suuruisesta Rysäkari-nimisestä saaresta ja ympäröivästä 23,34 hehtaarin suuruisesta vesialueesta. Hakijan esitys liitteenä numero 1.

Hakija ehdottaa kahta eri vaihtoehtoa rajasiirrolle. Rajamuutos 1 lähtee pohjoisessa Korkeakupu nimiseltä saarelta etelään Rysäkarin itäpuolelta ja yhtyy nykyiseen kuntarajaan ulkomerellä. Siirrettäväksi esitetyn alueen yhteispinta-ala on noin 1 800 hehtaaria, josta kaupungin omistuksessa on noin 1 767 hehtaaria (vesialuetta ja Nuottakari niminen suojeltu saari). Rajamuutos 2 lähtee pohjoisessa nykyisestä kuntarajasta Nuottakarin eteläpuolelta Rysäkarin itäpuolelle, josta raja kääntyy lounaaseen liittyen nykyiseen kuntarajaan. Alueen kokonaispinta-ala on noin 930 hehtaaria, josta kaupungin omistuksessa on noin 897 hehtaaria. Rajamuutosehdotukset käyvät ilmi hakijan laatimasta liite-

kartasta numero 2 ja kiinteistöviraston laatimasta liitekartasta numero 3.

Karttaliitteestä numero 4 käy ilmi siirrettäväksi esitetyn alueen laajuuden heijastettuna mantereelle.

Voimassa olevassa yleiskaavassa 2002 Rysäkari on sotilasaluetta, jonka reunassa on pieni luonnonsuojelualue. Kaupunginvaltuuston hyväksymässä uudessa yleiskaavassa 2050 saari on merkitty merellisen virkistys- ja matkailun alueeksi. Kaupunkisuunnitteluvirasto on vuodesta 2011 lähtien vuoropuhelussa Rysäkarin linnake Oy:n kanssa tehnyt alustavaa asemakaavasuunnittelua. Työ on keskeytetty maanomistajan pyynnöstä.

Hakija perustelee rajasiirtoa sillä, että kulku mantereelle harrastuksiin ja palveluiden ääreen tapahtuu yksityisen sataman kautta Espoon puolelta, julkisen vesiliikenteen puuttumisella, postinjakelun puuttumisella, Helsingin haluttomuudella järjestää Rysäkarille vesi- ja sähköjakelua sekä kaavoituksen hitaudella. Rajansiirto parantaisi hakijan mukaan elinkeinotoiminnan edellytyksiä Rysäkarissa, tarkemmin tätä perustelematta.

Kuntarakennelain mukaan kuntajakoa voidaan muuttaa, jos muutos edistää elinvoimaista, alueellisesti eheää ja yhdyskuntarakenteeltaan toimivaa kuntarakennetta, joka vahvistaa kunnan asukkaiden itsehallinnon edellytyksiä sekä parantaa:

- 1) kunnan toiminnallisia ja taloudellisia edellytyksiä vastata palvelujen järjestämisestä ja tuottamisesta tai muuten edistää kunnan toimintakykyä;
- 2) alueen asukkaiden palveluja tai elinolosuhteita;
- 3) alueen elinkeinojen toimintamahdollisuuksia tai
- 4) alueen yhdyskuntarakenteen toimivuutta.

Valtiovarainministeriön ohjeistus koskien kunnan jäsenen tekemää osaliitosesitystä on kokonaisuudessaan liitteenä numero 5.

Rajamuutos heikentäisi Helsingin strategiaohjelman tavoitteena olevaa yritystoiminnan, matkailun ja vapaa-ajan kehittämisen edellytyksiä saaristossa etenkin kaupungin läntisellä merialueella.

Rajamuutosta ei voida pitää vähäisenä koska alueen pinta-ala on noin 1 800 hehtaaria, joka vastaa noin 3 % Helsingin vesipinta-alasta. Myöskään rajaukseltaan suppeampaa vaihtoehtoa ei voida pitää vähäisenä.

15.03.2017

Kj/8

Kiinteistölautakunta toteaa lisäksi, että sähkö- ja vesijakelun tai esimerkiksi postinjakelun koskevat ratkaisut ja toiminta-alueet eivät ole kuntarajoihin sidottuja.

Edellä mainituin perustein kiinteistölautakunta ei pidä kuntarajan siirtoa alueen kehittämisen kannalta välttämättömänä. Kiinteistölautakunnan mielestä hakemuksessa ei ole esitetty sellaisia painavia syitä joiden vuoksi esitetyn kaltainen merkittävä muutos olisi perusteltu.

Käsittely

12.01.2017 Esittelijän muutetun ehdotuksen mukaan

Sami Haapanen: Muutan esitystäni seuraavasti:

Esitysehdotuksen virkkeen "Rajamuutosta ei voida pitää vähäisenä koska alueen pinta-ala on noin 1 800 hehtaaria, joka vastaa noin 3 % Helsingin vesipinta-alasta" jälkeen lisätään seuraava uusi virke: "Myöskään rajaukseltaan suppeampaa vaihtoehtoa ei voida pitää vähäisenä".

Esittelijä

osastopäällikkö
Sami Haapanen

Lisätiedot

Tom Qvisén, projektipäällikkö, puhelin: 09 310 34201
tom.qvisen(a)hel.fi

Ympäristölautakunta 10.01.2017 § 15

HEL 2016-010713 T 00 00 00

Lausunto

Ympäristölautakunta antoi seuraavan lausunnon.

Kaupunginhallitus on pyytänyt lausuntoa ympäristölautakunnalta aloitteesta, joka koskee Rysäkarin siirtämistä Espooseen. Rysäkarin Linna-ke Oy ja saaren asukas toivovat kuntarajan siirtoa siten, että yhtiön omistama Rysäkarin saari siirtyisi Espoon kaupunkiin.

Rysäkari on 10 hehtaarin laajuinen metsäinen ulkosaari. Yhdessä rantavesiensä kanssa saari on luokiteltu I arvoluokan (hyvin arvokas) kasvikohteeksi. Alueelta on tavattu 250 putkilokasvilajia. Etenkin saaren merenrantaniityt ja kalliokedot ovat monimuotoisia. Osa arvokkaasta kasvikohteesta (0,43 ha) on rajattu ELY-keskuksen päätöksellä erityisesti suojeltavaksi luontotyyppiä. Saarella on laajoja muinaismuistolain suojaamia linnoiterakenteita, jotka omalta osaltaan ovat lisänneet

kasvillisuuden monilajisuutta mm. kalkkivaikutuksen kautta. Saarella on suhteellisen monipuolinen metsälinnusto, mutta varsinaisten saaristolintujen pesimäpaikaksi se on liian metsäpeitteinen. Luonto- ja muinaismuistoarvot tulee maankäytön suunnittelussa ottaa huomioon kuntarajasta riippumatta.

Saari ei kuulu vesihuollon toiminta-alueeseen, joten vastuu kiinteistön vesihuollosta on kiinteistön omistajalla tai haltijalla. Vesihuoltolaitosten toiminta-alueiden ulkopuolisilla alueilla noudatetaan valtioneuvoston asetusta talousjätevesien käsittelystä viemäriverkostojen ulkopuolisilla alueilla sekä kaupunkien ympäristönsuojelumääräyksiä ja rakennusjärjestystä. Omistajan tavoitteena on kehittää alueen matkailukäyttöä. Kuntarajasta riippumatta toiminta vaatii asemakaavoitusta ja vesihuollon kehittämistä vesihuoltolain mukaisesti.

Ympäristölautakunta ei ota kantaa kuntarakennelain mukaiseen osaliitoskysymykseen.

Esittelijä

ympäristönsuojelupäällikkö
Päivi Kippo-Edlund

Lisätiedot

Raimo Pakarinen, ympäristötarkastaja, puhelin: +358 9 310 31534
raimo.pakarinen(a)hel.fi

Liikuntavirasto 22.12.2016

HEL 2016-010713 T 00 00 00

Liikuntavirasto antaa seuraavan lausunnon kaupunginhallitukselle:

Kaupunginhallitus on pyytänyt lausuntoa liikuntalautakunnalta liittyen kuntarajan siirtämiseen Helsingin ulkosaariston lounaisosassa. Rysäkarin omistava Rysäkarin Linnake Oy sekä saaren asukas Tom Kaisla toivovat valtion siirtävän kuntarajaa Rysäkarin ja siihen liittyvän vesialueen osalta Espoon puolelle.

Voimassa olevassa yleiskaavassa 2002 Rysäkari on sotilasaluetta, mutta kaupunginvaltuuston hyväksymässä uudessa yleiskaavassa 2050 saari on merkitty merellisen virkistykseen ja matkailun alueeksi. Liikuntavirasto on mukana tekemässä kaupunkisuunnitteluvirastossa valmistelussa olevaa Merellisen Helsingin yleissuunnitelmaa, joka on osa yleiskaavan toteuttamisohjelmaa. Suunnitelman avulla on tarkoitus parantaa saariston saavutettavuutta ja vesiliikennettä.

Vesireittiliikenteen syntyminen uuteen kohteeseen Helsingissä edellyttää sen olevan kaupallisesti kannattavaa, koska kaupunki ei tue muuta vesiliikennettä kuin Suomenlinnan liikennettä osana muuta joukkoliikennettä. Rysäkarin kehittyminen vetovoimaiseksi kohteeksi edellyttää saaren toimintojen suunnittelua asemakaavoituksen avulla, mutta kaupunkisuunnitteluvirasto ei ole pitänyt maankäytön ohjausta tarpeellisena ilman saaren omistajan myötävaikutusta.

Virkistyskalastuksen kannalta Rysäkarin läheiset vesialueet ovat lähinnä lohenuisteluvesiä, joille myydään jo tällä hetkellä myös Espoon ja Helsingin yhteislupia. Alueella on myös mahdollista kalastaa rysillä sekä vetää trolia Rysäkarin etelä- ja länsipuolella. Kaupallisen kalastuksen ohjaus on kuitenkin jatkossa luontevinta tehdä vuonna 2019 perustettavien kalatalousalueitten, jotka korvaavat nykyiset kalastusalueet, laatimissa käyttö- ja hoitosuunnitelmissa. Näin ollen esitetyn siirron vaikutukset alueen kalastusmahdollisuuksiin eivät ole merkittäviä.

Edellä mainituin perustein liikuntavirasto ei pidä kuntarajan siirtoa alueen virkistyskäytön kehittämisen kannalta tarpeellisena.

Valmisteluaikatauluissa tapahtuneen erehdyksen vuoksi liikuntalautakunta keskusteli asiasta 8.12.2016 kokouksen yhteydessä ja oikeutti liikuntajohtajan antamaan asiasta yllä olevan lausunnon kaupunginhallitukselle.

Lisätiedot

Turo Saarinen, osastopäällikkö, puhelin: 310 87801
turo.saarinen(a)hel.fi

Rakennusvirasto 19.12.2016

HEL 2016-010713 T 00 00 00

Kaupunginkanslia pyytää rakennusviraston lausuntoa kaupunginhallitukselle kunnan jäsenen tekemästä osaliitosesityksestä kuntarakennelain mukaan. Määräaika on 30.12.2016.

Rysäkarin Linnake Oy:n edustaja Tom Kaisla ehdottaa kuntarajan muuttamista niin, että nykyisin Helsingin alueella sijaitseva Rysäkari niminen saari liitettäisiin Espoon kaupunkiin. Perusteluina ovat yrityksen yhdyskuntahuollon paremmat yhteydet Espooseen ja kunnallisten palveluiden parempi saavutettavuus Espoon puolella.

Rakennusvirasto ei ota kantaa kuntarajan muuttamiseen. Yhdyskuntarakenteen ja liikenteen suunnittelu kuuluu kaupunkisuunnitteluviras-

15.03.2017

Kj/8

tolle ja maa- ja vesialueiden hallinta kiinteistövirastolle. Saari on yksityisomistuksessa, joten rakennusvirastolla ei ole siellä vastuita tai hankkeita. Helsingin kaupunki on aikaisemmin vastannut yritykselle, ettei kaupungilla ole saaristolain nojalla velvollisuutta rakentaa saareen kunnallistekniikkaa.

Lisätiedot

Anu Kiiskinen, aluesuunnittelija, eteläinen suurpiiri, puhelin: 310 38419
anu.kiiskinen(a)hel.fi

Olli Haanperä, suunnitteluinsinööri, puhelin: 310 38237
olli.haanpera(a)hel.fi

Sosiaali- ja terveyslautakunta 13.12.2016 § 318

HEL 2016-010713 T 00 00 00

Lausunto

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

"Rysäkari sijaitsee Helsingin edustalla. Saarella on tällä hetkellä vakituista asumista.

Saari kuuluu Helsingissä etelän palvelualueelle. Rysäkarilla ei sijaitse kaupungin tarjoamia sosiaali- ja terveysterveyspalveluja. Lähin Helsingin kaupungin terveysasema sijaitsee Lauttasaarella.

Pääkaupunkiseudun asukkailla on vapaus valita terveysasemapaalvelut yli kuntarajojen.

Toivottu kuntarajan liitos Helsingistä Espooseen ei vaikuta asukkaiden oikeuteen valita terveyspalveluja."

Esittelijä

va. virastopäällikkö
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Pirjo Sipiläinen, arkkitehti, puhelin: 310 42256
pirjo.sipilainen(a)hel.fi

Kaupunkisuunnittelulautakunta 13.12.2016 § 446

HEL 2016-010713 T 00 00 00

Lausunto

Postadress

PB 10
00099 HELSINGFORS STAD
kaupunginkanslia@hel.fi

Besöksadress

Norra esplanaden 11-13
Helsingfors 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Telefon

+358 9 310 1641

Telefax

+358 9 655 783

FO-nummer

0201256-6

Kontonr

FI0680001200062637

Moms nr

FI02012566

Kaupunkisuunnittelulautakunta antoi seuraavan lausunnon kaupunginhallitukselle:

Kaupunginhallitus on pyytänyt lausuntoa kaupunkisuunnittelulautakunnalta liittyen kuntarajan siirtämiseen Helsingin lounaispuolella. Rysäkarin Linnake Oy ja saaren asukas ***** toivovat valtion siirtävän kuntarajaa Rysäkarin osalta Espoon puolelle.

Rysäkari sijaitsee Helsingin ulkosaaristossa Espoon rajan tuntumassa. Rysäkari on noin 10 ha kokoinen entinen sotilassaari ja yksi Helsingin edustalle perustetun merilinnon saarista ensimmäisen maailmansodan ajalta. Meripuolustusjärjestelmään liittyvät linnoitteet ja rakennelmat ovat muinaismuistolain rauhoittamia muinaisjäännöksiä. Rysäkari on valtakunnallisesti merkittävä kulttuuriympäristö RKY osana Pääkaupunkiseudun I maailmansodan linnoitteita. Muita linnoitusketjun saaria Helsingin edustalla ovat mm. Itäinen Pihlajasaari, Suomenlinna, Vallisaari, Kuninkaansaari, Santahamina, Itä-Villinki, Isosaari, Kuivasaari, Harmaja ja Katajaluoto sekä Espossa Miessaari.

Rysäkari on ollut Suomen puolustusvoimien hallussa vuodesta 1922 vuoteen 2010. Saarella oli sotilaallinen rooli myös toisen maailmansodan aikana osana rannikon puolustusta. Saaren nykyinen omistaja on Rysäkarin Linnake Oy, jonka tavoitteena on kehittää saarta matkailusaarena.

Voimassa olevassa yleiskaavassa 2002 Rysäkari on sotilasalue, jonka reunassa on pieni luonnonsuojelualue. Kaupunginvaltuuston hyväksymässä Helsingin uudessa yleiskaavassa 2050 saari on merkitty merellisen virkistys- ja matkailun alueeksi. Kaavamääräyksen mukaan aluetta kehitetään merkittävänä virkistys-, ulkoilu-, liikunta-, luonto- ja kulttuurialueena, joka kytkeytyy mantereeseen virkistys- ja viheralueisiin. Merkintä sisältää loma-asumisen ja matkailun alueita. Yleiskaavaan liittyvän Merellinen Helsinki teemakartan mukaan Rysäkariin on merkitty lisäksi vesiliikenteen yhteystarve sekä vesiliikenteen yhteyspiste.

Kaupunkisuunnitteluvirastossa on valmisteilla Merellisen Helsingin yleissuunnitelma, joka on osa yleiskaavan toteuttamisohjelmaa. Yleissuunnitelman tavoitteena on merellisten alueiden kehittyminen ja maankäytön suunnittelu hallittuna kokonaisuutena. Suunnittelua tehdään yhteistyössä kaupungin eri hallintokuntien ja merellisten toimijoiden kanssa. Erityisesti on tarkoitus parantaa saariston saavutettavuutta ja kehittää vesiliikennettä. Myös saariston huoltoa ja infraa suunnitellaan työssä kokonaisvaltaisesti.

Kaupunkisuunnitteluvirasto on tehnyt Rysäkarin alustavaa asemakaavasuunnittelua vuoropuhelussa Rysäkarin Linnake Oy:n kanssa vuodesta 2011 lähtien. Alustavassa asemakaavaluonnoksessa Rysäkari

on merkitty pääosin matkailua palvelevien rakennusten korttelialueeksi. Olemassa olevista rakennuksista osa suojellaan, osa säilytetään ja osa on mahdollista korvata uudisrakennuksilla. Kaavaluonnokseen on merkitty muinaismuistoalueet ja luonnonsuojelualue.

Kaavatyö on toistaiseksi keskeytynyt maanomistajan ilmoitettua, että kaavaa ei kohteessa pidä tai kannata suunnitella ennen kuin hän saa vastauksen, miten elämisen ja elinkeinonharjoittamisen perusedellytykset tullaan toteuttamaan kohteessa saaristolain hengessä, eli miten sähkönsaanti, vesihuolto ja satama-asia hoidetaan kaupungin toimesta. Rysäkarin alueella uudisrakentamisen sovittaminen valtakunnallisesti merkittävään kulttuuriympäristöön edellyttää huolellista suunnittelua. Tästä syystä alueen omistajalta on toivottu asemakaavan laatimisen pohjaksi hakemusta, josta ilmenisivät hänen tavoitteensa alueen kehittämiseksi. Kaupunkisuunnitteluvirastolla on valmius jatkaa Rysäkarin kaavoitustyötä, mutta maankäytön ohjaus Rysäkarin osalta ei ilman maanomistajan myötävaikuttamista ole tarkoituksenmukaista.

Helsingin strategiaohjelman tavoitteena on yritystoiminnan, matkailun ja vapaa-ajan mahdollisuuksien kehittämisen edistäminen ranta-alueilla ja saaristossa sekä vesiliikenteen kehittämisen edistäminen. Myös Rysäkarin kehittäminen matkailu- ja virkistysaarena on kaupungin intresseissä. Saari on osa Helsingin edustan merilinnoitusketjua, jonka saarista mm. Vallisaari, Kuninkaansaari, Isosaari, Kuivasaari ja Itä-Villinki ovat vapautumassa tai jo vapautuneet puolustuskäytöstä ja joiden avaamista virkistys- ja matkailutoimintaan kaupunkisuunnitteluvirastossa parastaikaa suunnitellaan.

Kaupungin kehittämisessä toimitaan yhdenvertaisuusperiaatteen mukaisesti.

Edellä mainituin perustein kaupunkisuunnittelulautakunta ei pidä kuntarajan siirtoa alueen kehittämisen kannalta tarpeellisena.

Esittelijä

yleiskaavapäällikkö
Rikhard Manninen

Lisätiedot

Heikki Salmikivi, yleiskaavasuunnittelija, puhelin: 310 37483
heikki.salmikivi(a)hel.fi
Ritva Luoto, projektipäällikkö, puhelin: 310 37294
ritva.luoto(a)hel.fi
Irene Varila, lakimies, puhelin: 310 37451
irene.varila(a)hel.fi